

NUORTEN PARLAMENTTI
UNGDOMSPARLAMENTET

NUORTEN PARLAMENTIN AJANKOHTAISKESKUSTELU

PERJANTAINA 15. HUHTIKUUTA 2016 kello 10.45—11.40

NUORTEN PARLAMENTIN AJANKOHTAISKEKUSTELU

PERJANTAINA 15. HUHTIKUUTA 2016 kello 10.45—11.40

Puhetta johti eduskunnan toinen varapuhemies Paula Risikko.

Nimenhuudossa merkittiin läsnä oleviksi 196 Nuorten parlamentin edustajaa.

Varapuhemies Paula Risikko:

Lämpimästi tervetuloa Nuorten parlamenttiin. Käymme nyt ajankohtaiskeskustelun nuorten hyvinvoinnin tekijöistä ja nykytilasta. Keskustelulle on varattu aikaa 45 minuuttia.

Vi håller nu en aktuell debatt om temat Ungdomarnas välmående i dagens läge. 45 minuter har reserverats för debatten.

Ajankohtaiskeskustelun aluksi käytetään aluepuheenvuorot, joiden pituus on enintään 3 minuuttia. Muut puheenvuorot varataan P-painikkeella, ja ne saavat kestää enintään 2 minuuttia. Aluepuheenvuoro pidetään puhujakorokkeelta täältä salin etuosasta ja muut puheenvuorot edustajapaikoilta. Aluepuheenvuoron käyttävät Pohjois-Suomen, Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Länsi-Suomen edustajat.

Teille kaikille nuorille vielä: Oikein lämpimästi tervetuloa. Hienoa, että olette siellä parlamenttikerhoissa omissa kouluissanne. Me olemme teistä todella ylpeitä. Tänään me saamme kuulla teitä. Täällä on kansanedustajia tuolla lehtereillä. Myös puhemies istuu siellä kunnioittamassa tätä istuntoa läsnäolollaan. Toivon hyvin vilkasta keskustelua ja ajankohtaisten asioiden käsittelyä.

Jag ser fram emot en livlig debatt.

Ensimmäisen aluepuheenvuoron käyttää Etelä-Suomen edustaja Lotta Leikoski Sompion koulusta Keravalta, olkaa hyvä.

Lotta Leikoski, Sompion koulu, Kerava: Arvoisa puhemies! Me nuoret olemme tämän yhteiskunnan tärkeä voimavara. Siksi meidän hyvinvoinnistamme täytyy pitää huolta.

Suomessa asui vuoden 2014 lopussa noin 940 000 10—24-vuotiasta nuorta, joista noin 20 prosenttia kärsi jostain mielenterveyden häiriöstä. Mielenterveyden häiriöt ovat koululaisten ja nuorten aikuisten yleisimpiä sairauksia. Asiasta ei kuitenkaan tunnuta käyvän kovin suurta keskustelua. Kun nuorista ja heidän hyvinvoinnistaan puhutaan, puhe suuntautuu yleensä koulutukseen ja sen laatuun. Vaikka koulutus on tärkeä asia jokaisen nuoren elämässä, ei yhdenkään nuoren koko elämä tai varsinkaan hyvinvointi koostu pelkästään koulutuksesta.

Mielenterveyden ongelmat vaikuttavat negatiivisesti nuoreen. Ne estävät nuoren hyvinvoinnin toteutumisen, vaikka nuori itse yrittäisikin parhaansa. On tärkeää, että nuorten ongelmiin kiinnitetään huomiota. Meidän kaikkien täytyy huolehtia toistemme hyvinvoinnista niin kauan kuin siihen itse pystymme. Ympäristö ja ympärillä olevat ihmiset vaikuttavat nuoriin hyvin paljon. Nuoria täytyy yrittää ymmärtää, vaikka meidän ongelmamme tuntuvat hyvin mitättömiltä

esimerkiksi kansalliseen talouskriisiin verrattuna. Nuorten ahdinkoa ei saa piilottaa isojen ongelmien taakse. Yhteiskuntamme tulevaisuus on juuri meissä nuorissa, ja jos panostamme nuoriin, se tulee palkitsemaan meidät nyt ja myöhemmin.

Etelä-Suomen alueella on paljon hyvää nuorille, nuorisotiloja ja muita vapaa-ajanviettopaikkoja on runsaasti. Asiat voisivat toki aina olla paremmin. Nuorten syrjäytyminen ja nuorisotyöttömyys ovat ongelmia, joihin täytyy suhtautua hyvin vakavasti. Suomalaisissa nuorissa on paljon potentiaalia, mutta valitettavasti kaikki eivät pääse valjastamaan tätä potentiaalia käyttöön. Jos nuori syrjäytyy esimerkiksi peruskoulun lopetettuaan, sulkeutuvat monet ovet hänen edestään välittömästi. Sen takia esimerkiksi etsivä nuorisotyö on hyvin tärkeää nuorten syrjäytymisen ehkäisemisen kannalta.

Suomen täytyy ottaa kehitysaskel nuoriin panostamisessa. Maamme tunnetaan maailmalla koulutuksemme laadusta, mutta Pisa-tulokset eivät kerro koko totuutta. Miksi emme saman tien voisi kasvattaa etumatkaamme koulutuksen saralla silloin, kun sitä vielä on?

Unelmieni Suomessa nuoria kuunnellaan ja arvostetaan niin paljon, että muut maat yrittävät kateellisina päästä samaan. Tähän on toki vielä matkaa, mutta uskon sen voivan onnistua. Jos jotkut siihen pystyvät, niin suomalaiset nuoret yhdessä suomalaisten päättäjien kanssa.

Varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. – Länsi-Suomen aluepuheenvuoron tulee pitämään Anette Länsipuro Hakkarin koulusta Lempäälästä.

Anette Länsipuro, Hakkarin koulu, Lempäälä: Arvoisa puhemies! Nuorten hyvinvointi koostuu useista eri tekijöistä, sekä mitattavista asioista että nuoren henkilökohtaisista arvoista ja tuntemuksista. Mitattavia asioita voivat olla esimerkiksi toimeentulo ja elintaso. Mitattavia asioita voi helposti vertailla ja tutkia, kun taas yksilön omakohtaiset arvot ja tuntemukset ovat kuin ovatkin yksilöllisiä ja tapauskohtaisia eli niitä ei voi tarkoin tutkia. Fyysinen kuntokin riippuu jonkin verran jokaisen omista geneeistä, jotka ovat melkein kaikilla meillä erilaiset.

Kuitenkin nämä hyvinvoinnin eri osa-alueet vaikuttavat usein toinen toisiinsa, joten jokainen on yhtä tärkeä. Hyvinvointiin vaikuttavat myös monet eri muuttajat. Ne voivat olla yksilön henkilökohtaisia, fyysisiä, psyykkisiä tai sosiaalisia tapahtumia, äkillisiä muutoksia omassa taloudessa tai asioita meitä ympäröivässä yhteiskunnassa. Nuorten hyvinvointia estävät nuorten työttömyys, koulu-, netti- ja työpaikkakiusaaminen sekä yhteiskunnan antamat ristiriitaiset kannustimet.

Hallitus leikkaa ja aikoo edelleen leikata yli 3 miljardia euroa koulutuksesta ja tutkimuksesta. Esimerkiksi ammattiopistoissa oppituntien määrä laskee paljon, mikä lisää siis työssä oppimisjaksoja, joten niitä voi olla liikaakin. Omassa kunnassani Lempäälässä koulutuksesta leikataan yli miljoona euroa. Koulutuksen leikkauksista seuraa muun muassa isommat ryhmäkoot ja koulukuraattorien ja koulupsykologien väheneminen. Isossa ryhmässä oppilas voi jäädä helposti huomaamattomaksi, mikä voi johtaa syrjäytymiseen, ja jos ei ole kuraattoriakaan, ei nuorella ole ehkä ketään aikuista, kenelle puhua.

Nuorten hyvinvointia voitaisiin edistää aktivoimalla nuoria työnhakuun ja työelämään, mihin jo olemassa olevalla työelämään tutustumisella yläasteen aikana pyritään. Omalla kunnallani on toiminnassa Starttipaja, joka tarjoaa mahdollisuuden pääsääntöisesti ammattikouluttamattomille nuorille, jotka ovat ilman työtä tai opiskelupaikkaa, korottaa peruskoulun päättötodistuksen numeroita ja pohtia omaa tulevaisuutta.

Muuttamalla asenteita kiusaamista kohtaan heti eskarista lähtien ja opettamalla lapsille oman itsensä arvostamista sekä itsetunnon kohottamista voitaisiin vähentää kiusaamista ja sen vaikutuksia. Monissa kouluissa on toiminnassa Kiva Koulu ja vertaissovitteluohjelma Verso, jotka ehkäisevät tai ratkaisevat kiusaamistilanteita. Koska suurin osa moraalisisista arvoista ja asenteista opitaan kuitenkin kotona, tulisi vanhemmille tarjota apua ja tukea kasvatuksen haasteissa. Erilaisten tukien ja etuuksien, jotka mahdollistavat nuorelle kotiin jäämisen ja erakoitumisen yhteiskunnasta, tulisi korvautua osallistavilla ja kannustavilla ohjelmilla.

Nuoret voivat pääosin hyvin. Pidetään heistä huolta myös tulevaisuudessa.

Varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. – Pohjois-Suomen aluepuheenvuoro, Juuso Säkkinen Pitkäkankaan koulusta Oulusta.

Juuso Säkkinen, Pitkäkankaan koulu, Oulu: Arvoisa puhemies! Puhun nyt suoraan pohjoissuomalaisen nuorten hyvinvoinnista, joka on surukseni menossa heikompaan suuntaan. Tämä näkyy muun muassa nuorten heikentyneessä yleiskunnossa, joka taas lisää ulkonäköpaineita, ja nämä asiat jo itsessään vaikuttavat nuorten psyykeeseen huonolla tavalla. Ja kaikkihan me tiedämme sen, että jos päässä ei ole kaikki hyvin, niin et voi silloin hyvin.

Suomen heikko taloudellinen tilanne näkyy hyvin Pohjois-Suomessa siinä, että toisen asteen kouluja joudutaan yhdistämään. Tämä on todella huono asia ujoille ja aroille nuorille, ja tästä johtuen osasta nuorista tulee harmaata massaa, kun he eivät saa ääntään enää kuuluviin. Tähän asiaan pitää tehdä äkkijarrutus ja U-käännös, sillä on selvää varmasti kaikille, että kun oppilaita on 800, opettajat eivät voi muistaa pakostakaan kaikkia oppilaitaan eivätkä ehdi auttaa osaa oppilaita, jotka tarvitsevat apua. Siksi pienet oppilaitokset menestyvät paremmin, kun tuloksia mitataan suhteessa isoihin oppilaitoksiin.

Nyt on siis hyvä aika miettiä, halutaanko meidät tuntea sivistyneinä ja hyvin koulutettuina ihmisinä vai omissa oloissaan viihtyvänä puskajusseina, joiden opiskelu muistuttaa enemmänkin pään hakkaamista seinään kuin tehokasta opetusta. Nuorten hyvinvointiin liittyy olennaisesti myös vapaa-aika ja sen viettotavat, jotka ovat jo nytten hyvään suuntaan menossa.

Vapaa-ajan viettopaikkoja on silti aivan liian vähän ottaen huomioon sen, että nuoret ovat hajaantuneet laajalle alueelle Pohjois-Suomessa. Tässäkin korostan vielä Suomen taloudellista tilannetta, joka vaikuttaa yhä enemmän nuorten hyvinvointiin. Hyviä esimerkkejä ovat pienillä paikkakunnilla olevat työttömät, perheet, jotka joutuvat muuttamaan töiden perässä lähelle keskuksia. Muuton seurauksena nuoren vanha elämä voidaan huuhtoa jätevesiputkesta Perämereen. Ja tämä on asia, jota kukaan nuori ei varmaankaan halua pakon edessä kokea.

On minulla kuitenkin jotakin hyvääkin sanottavaa meistä, kuten esimerkiksi se, että alkoholin humalahakuinen käyttö on vähentynyt ja tupakan polttaminen siinä rinnalla.

Toivon, että kaikki, jotka kuulivat tämän, ymmärtäisivät tämän niin hyvin kuin voivat ymmärtää ja sisäistäisivät nämä asiat, joihin olen pyrkinyt tällä puheenvuorollani. – Kiitos.

Varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. – Itä-Suomen aluepuheenvuoro, Roosa Partanen Kesälahden koulusta Kiteeltä, olkaa hyvä.

Partanen Roosa, Kesälahden koulu, Kitee: Arvoisa puhemies! Tämän päivän Suomessa suurin osa nuorista voi hyvin. Heillä on turvalliset kotiolot, ja perusarki sujuu ongelmitta. Yhä useampi nuori on täysin päihteetön. Tupakointi välitunnilla ei ole muotia peruskouluissa. Vain pieni osa nuorista polttaa. Heidän keskuudessaan on kuitenkin yleistynyt sähkötupakan käyttö ja/tai nuuskaaminen.

Itäsuomalaiset nuoret ostavat tupakat ja nuuskat välittäjiltä, jotka ovat täysi-ikäisiä, usein nuorehkoja miehiä. Koulujen pihoilta löytyvät topat ja muut roskat kertovat Venäjän tuonnista. Mitä lähempänä rajanylityspaikka on, sitä enemmän tupakkatuotteita on saatavilla. Rajakunnissa on syntynyt uusi tupakkaan liittyvä ilmiö. Huoltoasemien pihoilla ja teiden levikkeillä myydään tupakkatuotteita Venäjän rekisterissä olevista autoista suoraan kuluttajille. Nuoret voivat ostaa tarvitsemansa tupakat myös heiltä. Huomattavasti alhaisempi hinta ja helppo saatavuus houkuttelevat ostamaan venäläistä tupakkaa ja nuuskaa.

Nuuskan käyttö on yleistynyt 2010-luvulla. Osa nuorista on korvannut tupakan nuuskalla, joka on haitallisempaa. Jotkut ovat siirtyneet pelkästään sähkötupakan käyttäjiksi. Lähitulevaisuudessa Venäjällä voimaan astuva nuuskalaki vaikeuttaa nuuskan hankkimista Suomessa ja nostaa todennäköisesti myynnissä olevan nuuskan hintaa reilusti.

Suomalaisen tupakkalain kiristykset hankaloittavat jatkossa tupakan tuontia Venäjältä Suomeen. Todennäköisesti katukaupassa myytävän tupakka-askin hinta nousee. Miten tupakkalain kiristykset vaikuttavat nuoriin käyttäjiin, se jää nähtäväksi. Lisääntykö tähän liittyvä rikollisuus, vai ovatko vaikutukset enemmän positiivisia? Aloittaako yhä harvempi nuori tupakoinnin tai nuuskaamisen, jos etukäteen on tiedossa harrastuksen aloittamisen vaikeus ja korkea hinta? Toivottavasti lakien yhteisvaikutus on terveyttä edistävä. – Kiitos.

Varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. – Kiitän teitä, hyvät aluepuhevuoron pitäjät, oikein hyvistä kannanotoista. Nyt siirrymme enintään 2 minuutin pituisiin, paikalta pidettäviin puheenvuoroihin. Pyydän nyt niitä oppilasedustajia, jotka haluavat käyttää puheenvuoron, varaamaan sen P-painikkeella. Sitten lähdetään keskustelemaan. Ensimmäisen puheenvuoron pitää Henriina Rantala Arabian peruskoulusta.

Henriina Rantala, Arabian peruskoulu: Arvoisa puhemies ja läsnäolijat! Kaikkien nuorten hyvinvoinnin perusedellytyksiin kuuluvat kannustavat lähimmäiset ja turvallinen elinympäristö, mutta nämä asiat eivät aina toteudu.

Brysselissä viime kuussa tapahtuneet terroristi-iskut ovat herättäneet Suomessa pelkoa ja huolta, varsinkin, kun Pariisin iskuista oli kulunut vain neljä kuukautta. Vaikka Suomessa ei ole akuuttia terrorismiuhkaa, niin helsinkiläisiä nuoria asia mietityttää erityisesti Helsingin ollessa Suomen pääkaupunki ja siten mahdollisesti terroristien tulilinjalla.

Kaikilla nuorilla täytyy olla mahdollisuus puhua tarvittaessa asioistaan ja huolistaan niin kotona kuin koulussa kuraattorille, terveydenhoitajalle tai psykologille. Varsinkin ysiluokkalaisten stressi lisääntyy peruskoulun viimeisen vuoden aikana. Opettajien ja oppilaiden välillä pitää olla avoin keskusteluyhteys. Opettajien pitäisi kannustaa myönteiseen ja motivoituneeseen opiskeluun ja oppimiseen.

Helsingissä, Suomen mittakaavassa isossa kaupungissa, on mahdollisuus järjestää nuorille esimerkiksi tapahtumia ja kerhoja vapaa-ajalla, jotteivät nuoret jäisi yksin murheeseen tai pelkoineen. Nuorille voisi myös tehdä koulujen kautta säännöllisiä nettikyselyjä, joissa selvitetäisiin, minkälaisia asioita he kokevat ongelmikseen ja huolikseen. Oppilashuollon resurssit ja mitoitukset ovat liian pienet. Nuorille tarvitaan lakisääteinen turva matalan kynnyksen mielenterveyspalveluille, jotta on mahdollisuus keskustella asiantuntijoiden kanssa jo ennen ongelmien kasautumista. – Kiitos.

Varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. – Seuraava puheenvuoro, Armin Kellomäki Hämeenlinnan yhteiskoulusta.

Armin Kellomäki, Hämeenlinnan yhteiskoulu: Arvoisa puhemies! Nuorten hyvinvoinnista puhuttaessa tuntuu keskityttävän vain suureen massaan, jolloin asioiden erittely jää vähemmälle. Harvoin tuntuu kiinnitettävän huomiota esimerkiksi siihen, että lukuisten vähemmistöjen edustajat kärsivät mielenterveysongelmista huomattavasti enemmistöä enemmän. Halutaan mieluummin auttaa nuoria, joilla jo on keskimäärin parhaat oltavat ja joiden olemassaolo ja ihmisarvo on kaikille itsestäänselvää, vaikka eniten apua kaipaisivat ne, joiden oikeuksista ja olemassaolon oikeutuksesta kiistellään ja joiden parjaaminen on julkisestikin hyväksyttyä.

Esimerkiksi transsukupuoliset nuoret käyttävät mielenterveyspalveluita huomattavasti enemmistöä enemmän, ja heidän oikeuksiensa toteutumista muun muassa oikeusministeri Jari Lindström vaikeutti väittämällä yksilönvapautta rajoittavan sukupuolitetun nimilain poistamista perusteettomaksi. Samalla hallitus ei vielääkään suunnittele tekevänsä tarvittavia muutoksia muun muassa Amnesty Internationalin ja EU:n arvostelemalle ja ihmisoikeuksia loukkaavalle translaille.

Uskon, että ihmisen ja erityisesti nuoren hyvinvoinnissa on tärkeässä osassa kokemus siitä, että häneltä välitetään ja että hän on tärkeä ja arvokas yhteiskunnan jäsen. Siksi onkin päättäjiltä ristiriitaista ja huolestuttavaa etsiä ratkaisuja nuorten pahoinvointiin mutta samalla jättää huomiotta eniten apua tarvitsevat ryhmät ja vastustaa heidän oikeuksiensa ihmisarvoista toteutumista. – Kiitos.

Varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. – Seuraavaksi Sanni-Maria Tiihonen Hakkalan koulusta.

Sanni-Maria Tiihonen, Hakkalan koulu: Arvoisa puhemies! Tulevaisuudelta ei kannata leikata. Kun puhutaan nuorten hyvinvoinnista, huomataan, että siihen vaikuttaa hyvin moni erilainen tekijä. Valitettavasti huomiota kiinnitetään usein vasta sitten, kun hyvinvointi on jo muuttunut pahoinvoinniksi ja ongelmat ovat kärjistyneet. Olen kuitenkin sitä mieltä, niin kuin tutussa sanonnassakin sanotaan, että ikinä ei ole liian myöhäistä.

Peruskoulun jälkeisestä koulutuksesta syrjään jääneillä nuorilla on lisääntyvä riski jäädä pysyvästi osattomiksi koulutuksesta ja työstä. Miksi haluaisimme maahamme lisää työttömiä nuoria, joiden työttömyysaste on huomattavasti korkeampi kuin koko väestöllä? Suomessa nuorista työttömistä yli puolet on opiskelijoita. Seuratessani keskusteluja opiskelijoiden työssäkäynnistä huomasin selvän näkemyseron. Osa piti sitä positiivisena ja toiset negatiivisena asiana. Kaikilla ei ole kuitenkaan varaa opiskella ilman työssäkäyntiä.

Itse ajattelen, että työssäkäynti pienissä määrissä on hyväksi. Opiskelun pitäisi edelleen olla pääprioriteettina. Toivon, ettei opintotuista eikä koulutuksesta lähdetä enää leikkaamaan, sillä leikkaukset tulevat pidentämään opintoaikoja ja rankaisemaan sitä porukkaa, jonka pitäisi pystyä

rakentamaan tulevaisuus Suomeen. Tuoreimman julkistuksen mukaan noin 5 prosenttia opiskelijoista keskeyttää opinnot eikä jatka missään tutkintoon johtavassa koulutuksessa. Keskeyttämisen syy voi olla opiskelijavalinnassa tai oppilaitoksessa. Myös työllisyystilanteella ja mielenterveydellä on vaikutusta opiskelijan päätökseen. Tarvitsemme myös oppilaitosten, työelämän, viranomaisverkoston ja perheen tukea, että keskeyttämisen syihin voitaisiin vaikuttaa.

Haluan uskoa, että eduskunnassa tahdotaan tehdä päätöksiä, jotka eivät heikennä nuorten tilannetta.
– Kiitos.

Varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. – Seuraavaksi Tiita Pietikäinen Helilän koulusta.

Tiita Pietikäinen, Helilän koulu: Arvoisa puhemies! Nykyään sosiaalisesta mediasta on tullut vaikuttava osa nuorten henkistä sekä sosiaalista hyvinvointia. Se vaikuttaa siihen sekä positiivisesti että negatiivisesti. Netin kautta voi tutustua helpommin uusiin ihmisiin, joilla on samanlaisia mielenkiinnon kohteita sekä mielipiteitä. Se saattaa myös auttaa ujouteen, jos on vaikeuksia puhua uusille ihmisille kasvotusten. Niin sanottu yhteisöllistyminen voi estää nuorten syrjäytymistä sekä auttaa heitä hyväksymään itsensä, jos heitä vaikka kiusataan siksi, että pitävät esimerkiksi jostain pelistä tai tyylisuuntauksesta.

Mutta sosiaalinen media ei ole täynnä pelkästään hyviä asioita, vaan sillä on myös sen omat varjopuolensa. Nettikiusaaminen on liian yleinen asia. Jos koulussa kiusataan, ei ole myöskään mahdotonta, että samaa tapahtuisi myös netissä. Ilkeitä tai pilkkaavia kuvia voidaan julkaista, eikä niitä välttämättä pois saada enää netistä ikinä. Perättömiä juoruja voidaan myös levittää, ja entistä suurempi joukko voi aloittaa kiusaamisen.

Sosiaalisessa mediassa on myös paljon kauneus- ja muotiblogeja sekä kuvia niin sanotuista kauneusihanteista. Se saattaa johtaa siihen, että nuoret alkavat tavoitella tuota ihannetta. Se voi johtaa esimerkiksi siihen, että nuoret tytöt alkavat laihduttamaan nuorena iässä saadakseen sen ihannevartalon. Myös niitä, jotka eivät täytä kauneusihannetta, voidaan alkaa kiusaamaan. Täytyy myös muistaa, että alakouluikäisiä liikkuu sosiaalisessa mediassa ja he todennäköisesti ottavat isompien käytöksestä mallia. Välillä nykyään tuntuukin siltä, että osa 3.-luokkalaisista on kiinnostunut samankaltaisista asioista kuin 7.-luokkalaiset, niin kuin esimerkiksi muodista, kauneudesta ja seurustelusta eli monista sellaisista asioista, mistä heidän ei tarvitsisi vielä edes välittää. – Kiitos.

Varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. – Seuraavaksi Marika Aho, Lievestuoreen koulu.

Marika Aho, Lievestuoreen koulu: Arvoisa puhemies! Nuorten hyvinvoinnin tekijät ja nykytila vaihtelevat paljon. Tämä on nähtävissä myös kotikunnassani Laukaassa. Esimerkiksi kirjavat perhetilanteet ja päihteiden käyttö voivat jo nuorena johtaa käytösongelmien lisäksi terveys- ja mielenterveysongelmiin ja jopa syrjäytymiseen. Tästä aiheutuu valtiolle mittavia kustannuksia sekä tukitoimien että terveydenhuollon järjestämisen vuoksi. Varhaista apua, kuten kuraattorin ja etsivän nuorisotyön palveluita, tulisikin tarjota ennalta ehkäisevästi, sillä niillä saavutettavat säästöt ovat myös yhteiskunnan etu.

Hyvinvointia voisi lisätä esimerkiksi harrastusmahdollisuuksia tukemalla paitsi vapaa-ajalla myös kouluissa. Etenkin pienempien kuntien taajamissa asuvien nuorten harrastusmahdollisuudet ovat heikommät kuin suurilla paikkakunnilla asuvien. Etäisyydet ovat pitkät ja kulkuyhteydet huonot,

eikä junayhteyskies lakkauttaminen ainakaan helpota tilannetta. Valtion tulisikin jakaa avustuksia kunnille myös taajamien nuorisopalveluiden järjestämiseen.

Kunta-avustusten lisäksi haluan nostaa esille nuorten työllistymisen ja opiskelun ongelmat pienillä paikkakunnilla. Työpaikkoja on niukasti ja jatko-opiskelupaikat kaukana. Seurauksena on toisaalta se, että monet työttömät nuoret ovat pakotettuja jäämään lapsuudenkotiinsa sen sijaan, että he pääsisivät oman elämän alkuun, ja toisaalta se, että osa nuorista joutuu muuttamaan jo hyvin nuorina opiskelujen perässä kauemmaksi.

Peruskoulunsa päättäneen 15-vuotiaan on usein vaikea tietää, millaista työtä haluaa tehdä. Monet nuoret päätyvät väärään opiskelupaikkaan, minkä jälkeen ote opiskeluihin ja samalla työelämään menetetään, koska opiskelupaikan vaihtaminen on nykyään vaikeaa. Paitsi että ammattiopistojen ja lukioiden toimintaa pienemmillä paikkakunnilla tulisi tukea, tulisi tehostaa nuorten selviytymistä oikeille opiskelualoille.

Olemme huolissamme koulutuksen leikkauksista ja siitä, miten ne tulevat vaikeuttamaan nuorison asemaa ja koko elämää ja myöskin yhteiskuntaa. Eikö valtion tulisi leikkausten sijaan juuri huolehtia lasten ja nuorten hyvinvoinnista niin pienillä kuin suurilla paikkakunnilla? Nuorissa on kuitenkin tulevaisuus. – Kiitos.

Varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. – Santeri Keski-Korpi, Raumankarin koulu.

Santeri Keski-Korpi, Raumankarin koulu: Arvoisa puhemies! Arvoiset oppilasedustajat! Yhä useampi nuori joutuu kokemaan syrjintää, eriarvoisuutta ja yksinäisyyden tunnetta. Koulujen käytävillä arvostellaan muiden pukeutumistyyliä, puhetapaa ja kiinnostuksen kohteita. Eriarvoisuutta syntyy esimerkiksi taloudellisen tilanteen, eettisen taustan ja mielipiteiden perusteella. Nykyään onneksi nuorten keskuudessa on havaittavissa suvaitsevaista asennetta eri maista tulevia ihmisiä kohtaan.

Edellä mainitut seikat voivat johtaa koulunkäynnin keskeyttämiseen, mielenterveyden järkkymiseen sekä päihteiden käyttöön. Seurauksena työllistyminen tulevaisuudessa ja sosiaalinen kanssakäyminen voi olla haastavaa. Asiaan on siis puututtava jo varhaisessa iässä ja turvattava nuoren kehitys. Kouluissa pitäisi nostaa jokaisen oppilaan omat vahvuudet esille, ettei kukaan tuntisi itseään täydeksi nollaksi ja jättäytyisi ulkopuolelle. Kaikkien pitäisi tuntea onnistumisen tunnetta ja tulla toimeen itsensä kanssa sekä saada apua, ettei minkäänlaisesta negatiivisesta tilasta tulisi pysyvä. – Kiitos.

Varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. – Matias Mäkiranta, Sääksjärven koulu.

Matias Mäkiranta, Sääksjärven koulu: Arvoisa puhemies! Minusta on vähän outoa, että kukaan ei ole täällä aikaisemmin tuonut esille, että nuorelle on erittäin tärkeää päästä vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä ja tätä kautta omaan hyvinvointiinsa. Esimerkiksi oppilaskunnat ja nyt lakiin tulleet nuorisovaltuustot ovat erittäin tärkeä asia tämän kannalta. Muun muassa Paula Risikko, puhemies tällä hetkellä, ajoi näitä nuvia lakiin, ja pidän tätä erittäin tärkeänä nuorten hyvinvoinnille.

Vaikuttaminen on hyvin tärkeää nuorten kannalta, ja sitä pitää parantaa. Kaikissa kunnissa nuorisovaltuustoja esimerkiksi ei oteta vieläkään todesta. Nuoria pitää kuunnella. Esimerkiksi minä, 14-vuotiaana, omistan lähes samat oikeudet kuin 3-vuotias. En tiedä, onko se ihan reilua.

Toiseksi, koulutuksesta ei pitäisi leikata. Koulutuksessa on jo valmiiksi joitain puutteita. Esimerkiksi kouluruoan laatu on järjettömän huonoa – osissa kouluista, tämä riippuu kunnista. Uskonto on esimerkiksi aine, jota ei pitäisi enää opettaa kouluissa. Se pitäisi muuttaa yhteiseksi katsomusaineeksi. Joten koulutus tarvitsee uudistuksia eikä leikkauksia. Aineita, mitä kouluissa opiskellaan, pitää muuttaa. – Kiitos.

Varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. – Jooni Nieminen, Tampereen yliopiston normaalikoulu.

Jooni Nieminen, Tampereen yliopiston normaalikoulu: Arvoisa puhemies! Vaikkakin tupakka ja alkoholi ovat vähentyneet, on silti nuuskan ja sähkötupakan käyttö lisääntynyt. Monien nuorien syrjäytymisestä johtuva tupakan käytön tai alkoholin käytön alkaminen vaikuttaa nuorten terveyteen vakavasti. Miten poliisi voisi estää aineiden leviämistä ja käyttöä? – Kiitos.

Varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. – Reeta-Leena Ihalin, Eurajoen yhteiskoulu, olkaa hyvä.

Reeta-Leena Ihalin, Eurajoen yhteiskoulu: Vaikka viime aikoina on ollut paljon puhetta nuorten syrjäytymisestä ja siihen liittyen oppivelvollisuusiän nostamisesta, eikä pelkän iän nostamisen sijaan kannattaisi luoda laki, että vaikka jäisi enemmän kuin kerran luokalleen, myös jatko-opinnot toisella asteella tulisi suorittaa loppuun?

Varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. – Joel Salmela, Raumanmeren peruskoulu.

Joel Salmela, Raumanmeren peruskoulu: Arvoisa puhemies! Nuorten henkinen hyvinvointi on pitkään puhuttanut yhteiskunnan eri tahoja, ja sen ongelmia on yritetty ratkaista monin eri tavoin. Erinäisiin ratkaisuihin on yksittäisissä tapauksissa päädytty, mutta kattavaa ja nuoria rohkaisevaa toimintatapaa ei ole käytössä. Nuorten ongelmat otetaan vakavasti, mutta menetelmät niiden korjaamiseksi ovat puutteelliset. Ongelmien ilmetessä niihin puututaan liiankin monitahoisesti, mutta ei tehokkaasti. Jos nuori on uskaltanut kertoa ongelmistaan luotettavalle aikuiselle, kuten opettajalle tai terveydenhoitajalle, tulisi tämän aikuisen ottaa vastuu avunsaannista eikä siirtää vastuuta pulassa olevalle nuorelle, esimerkiksi kehottamalla tätä ottamaan yhteyttä seuraavaan tahoon. Tällöin nuori saattaa jäädä ilman apua, koska kynnys ottaa yhteyttä jo toiseen paikkaan kasvaa liian suureksi.

Toiseksi ongelmaksi on muodostunut nuoren oman mielipiteen unohtaminen hänen ongelmiaan käsiteltäessä. Ammattiauttajalle puhumisen kynnyksiä nimittäin nostavat myös avunsaannin liian näkyvät menetelmät, kuten koulukiusaamistapausten käsittelyn yhteydessä. Liiallista näkyvyyttä on myös se, että joissain ongelmatilanteissa yhteydenotto nuoren vanhempiin on lain nojalla pakollinen, ja jos luottosuhdetta vanhempiin ei ole tai nuori ei muuten halua vanhempiensa tietävän ongelmastaan, asia jää kokonaan käsittelemättä.

Nuorten kynnys puhua auttavalle taholle on kasvanut huomattavasti, ja asiaan on saatava ratkaisu. Ongelmia on monenlaisia, joten ratkaisukeinojen niiden selvittämiseksi on oltava monimuotoiset ja tapauskohtaisesti muovattavat. Mikä on kansamme hyvinvoinnin tulevaisuus, jos työvoiman henkinen hyvinvointi ei ole rakennettu vahvalle pohjalle ja henkinen vakaumus on mahdollista rakentaa epävakaa alustalle jo näissä tilanteissa?

Varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. – Jonni Timonen, Pielisjoen koulu.

Timonen Jonni, Pielisjoen koulu: Arvoisa puhemies! Se, mistä nuorten hyvinvointi koostuu, riippuu nuoresta itsestään. Yleisesti ajatellaan, että nuori voi hyvin, kun hänet hyväksytään kaveripiirissä ja hänellä on rakastava perhe. Hyvinvointia edistää myös, jos nuorella on harrastuksia sekä ystäviä. Nuorten täytyy saada pitää yllä kaverisuhteitaan, sillä yksin ollessaan nuori syrjäytyy helposti. Kaverit voivat olla tukena ja apuna tilanteissa, joissa esimerkiksi opettajat tai vanhemmat eivät voi auttaa. Harrastukset, koulu ja hyvät elämäntavat pitävät normaalin päivärhythmin vakiona. Perhe luo turvaa ja tukea arjessa.

Nuorten hyvinvointi on vaakalaudalla. Koulunkäynti voi stressata nuorta paljon siksi, että oppilailta vaaditaan paljon. Kuitenkaan koulunkäynti ei saisi olla liian helppoa. Tämä saattaisi johtaa siihen, että nuori tottuu liian helppoihin oloihin, ja tämä johtaisi nuoren vieraantumiseen kouluelämästä ja myöhemmin jopa työelämästä. Jokaisen oppilaan pitäisi saada käydä henkilökohtaisesti keskustelua opinto-ohjaajan ja vanhempien kanssa, jotta oppilaalle pystyttäisiin antamaan hänelle sopiva vaikeustaso.

Nuorten liikunta on vähentynyt viime aikoina suuresti. Tämä vaikuttaa sekä hyvinvointiin että koulumenestykseen. Nuoren liikuntaa edistävät matalan kynnyksen harrastustyyppiset urheilumahdollisuudet, joita pitäisi lisätä.

Useat nuoret aloittavat tupakoinnin, nuuskan ja alkoholin käytön jo alakoulussa. Alkoholin lisäksi huumeet ovat myös mukana ja esiintyy sekakäyttöä. Tämä on haitallista nuorten koulutuksen ja sosiaalisen elämän kannalta. Päihteiden käyttöä voitaisiin vähentää kerhotoiminnalla sekä aiemmin mainitsemissani matalan kynnyksen urheilumahdollisuuksilla. – Kiitos.

Varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. – Emma Hynninen, Länsimäen koulu.

Hynninen Emma, Länsimäen koulu: Arvoisa puhemies! Kaupunkien asuinalueiden eriytymisen seuraukset: Asun alueella, jossa maahanmuuttajia on väestöstä 33 prosenttia ja työttömiä 17 prosenttia. Alueen asukkaista 37 prosenttia on käynyt vain peruskoulun. Koulumme oppilaista 44 prosenttia on maahanmuuttajataustaisia. Mitä hallitus aikoo tehdä, ettei Suomessa kaupunkien asuinalueiden välille tule suuria elintaso- ja hyvinvointikuiluja? Esimerkiksi pääkaupunkiseudulle on muodostunut asuinalueita, joissa asuu paljon työttömiä ja kielikulttuuritaustaltaan valtaväestöstä eroavia ihmisiä. Eri puolilla maailmaa, muun muassa Ruotsissa ja Ranskassa on nähtävissä tämän aiheuttamia ongelmia, kuten nuorten syrjäytymistä, päihdeongelmia, rikollisuutta ja jopa radikalisoitumista. – Kiitos.

Varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. – Erin Melàn, Mattlindes skola.

Erin Melàn, Mattlidens skola: Ärade fru talman och bästa ungdomsrepresentanter! Unga är framtiden. Det är det som många säger hela tiden, att det är vi som kommer att leda det här landet om flera år. Ett problem är att det från födelsen tills vi är fullvuxna är 18 år. Det är en jättelång tid och då är vi på dagis, vi är i lågstadiet, vi är i högstadiet. Vi är med många människor överallt och studerar, vilket gör att de människorna har en stor inverkan på oss. Det kan få oss att må dåligt, vi behöver hjälp och därför är det väldigt viktigt att man inte skär ner på skolpsykologer eller över lag. Vi behöver hjälp. Frågan är egentligen den om vi kan satsa på oss själva och om ni, staten, kan satsa på oss, för det är vi som kommer att leda det här landet.

Det som jag personligen tycker att är otroligt fel är att jättemånga här i salen har pratat om rusmedel, alkohol och snus. För alla ungdomar är inte sådant aktuellt. Alla ungdomar som kanske har något problem, känner sig deprimerade, använder inte det så man kan inte säga att alla ungdomar skulle göra det. Helt enkelt som Matias Mäkiranta sade här så ska man påverka, det är en jättestor del. Och helt enkelt som ordförande för Esbo ungdomsfullmäktige anser jag att det är en otroligt fantastisk grej att vi ungdomar får påverka, för det är så vi vår fram våra egna åsikter och våra idéer. Om man inte vågar säga sina egna åsikter kan man aldrig få det man vill ha.

Vi unga behövs, vi unga är kreativa när vi får vara oss själva och får våga säga våra egna åsikter och därför måste man satsa på oss. Det är någonting man inte kan skära av på för det är vi som är fantastiska och vi är möjligheten. Helt enkelt det att man ska satsa på oss och påverka och ge oss möjligheten att vara unga och stå för våra egna idéer, det är det som är viktigast. Ingenting annat behövs. – Tack, kiitos.

Varapuhemies Paula Risikko: Tack så mycket. – Reetta Rintala, Jalasjärven yläaste.

Reetta Rintala, Jalasjärven yläaste: Arvoisa puhemies! Moni nuori miettii tällä hetkellä, mille alalle kannattaisi pyrkiä opiskelemaan. Viimeisten kuukausien aikana on kerrottu opintorahan leikkauksista, koulutuspaikkojen vähenemisestä ja keskittymisestä sekä koulutukseen yleisesti kohdistuvista säästöistä, hyvänä esimerkkinä tästä Itä-Suomen yliopiston Savonlinnan piste. Tulevaisuus on meille tärkeä asia, mutta se aiheuttaa myös huolta. On paljon helpompi ponnistella sellaisten tavoitteiden eteen, joiden saavuttaminen on mahdollista. Opintotuen muuttuminen lainapainotteiseksi lisää epävarmuutta. Kuka haluaisi opiskella velaksi väärälle alalle? Jos huomaa, että opiskeluala ei olekaan itselle se oikea, kuka uskaltaa vaihtaa alaa ja aloittaa alusta, kun velkaakin jo on?

Nuorten hyvinvointi liittyy siihen, millaista elämämme on nyt. Yhtä paljon se liittyy siihen, millaisia mahdollisuuksia meillä on rakentaa elämäämme aikuisina ihmisinä.

Varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. – Leo Ollikka, Leppävaaran koulu.

Leo Ollikka, Leppävaaran koulu: Arvoisa puhemies! Liikunta on ensiarvoisen tärkeää nuoren hyvinvoinnin ja kehityksen kannalta. Liikunta kasvattaa kuntoa, parantaa koulumenestystä ja vahvistaa luustoa. Se vähentää riskiä sairastua sydän- ja verisuonitauteihin sekä ehkäisee masennusta. 7-18-vuotiaitten lasten ja nuorten suositeltu liikuntamäärä on kaksi tuntia päivässä. Liikuntasuositus täyttyy helposti, jos liikunta on hauskaa ja mielekästä. Viime aikoina on kuitenkin uutisoitu, että nuoret liikkuvat entistäkin vähemmän. Iän karttuessa liikunta jää vähemmälle.

Mielestäni koulujen pitäisikin entistäkin järeämmällä otteella kannustaa nuoria liikkumaan. Tänä päivänä nuoret ovat lähes poikkeuksetta välituntinsa pelkästään puhelimillaan. Juuri välituntiliikuntaa kehittämällä ja parantamalla nuoret jaksaisivat raskaat koulupäivät paremmin ja osallistuisivat aktiivisemmin opetukseen. Myös liikuntatunnit voisivat olla monipuolisempia. Kun uusia lajeja kokeillaan enemmän, nuorilla on silloin pienempi kynnys tarttua niihin vapaa-ajallaan. – Kiitos.

Varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. – Pilvi Sarjala Tapiolan koulusta.

Pilvi Sarjala, Tapiolan koulu: Arvoisa puhemies! Nuorten hyvinvoinnista puhuttaessa on otettava huomioon monta asiaa. Sekä henkinen että fyysinen hyvinvointi ovat tärkeitä. Nuori viettää suuren

osan ajastaan koulussa vuosittain. Koulun olosuhteet vaikuttavat omaan jaksamiseen ja opiskelumotivaatioon. Liian usein kuulee, että lapset ja nuoret kokevat kiusaamista, mikä on suuri ongelma yhteiskunnassamme. Syrjintä voi pitkään jatkuessaan johtaa itsetunto-ongelmiin ja masennukseen.

Ongelman kitkemiseksi tarvitaan suurta asennemuutosta. Kiusaaminen ei ole koskaan hyväksyttävää, missään tilanteessa. Jokaisella itsellään on vastuu kiusaamisen lopettamiseksi, ja varhainen puuttuminen on olennaista kiusaamisen kitkemisen kannalta. Meillä kaikilla on velvollisuus puuttua syrjintään sitä kohdatessamme, sillä kiusaaminen voi olla rikos. Kiusaaminen on valitettavan yleistä kouluyhteisöissä. Tällöin on huomioitava opettajan vastuu. On tärkeää, että opettajille kerrotaan ja että heitä koulutetaan kiusaamisen ehkäisyyn liittyvistä asioista, mutta jos opettaja ei kiusaamista havaitessaan tee asialle jotain, olisi hänen syytä joutua asiasta vastuuseen. Kiusaaminen ei ole koskaan kiusatun vika.

Kouluissa on tärkeää kasvattaa nuoria erilaisuuden hyväksymiseen ja korostaa, että jokainen on arvokas omana itsenään. Jokainen lapsi ja nuori ansaitsee kokea tulevaisuutta hyväksytyksi juuri sellaisena kuin on. Hyvä työskentely-yhteisö ja kannustava ilmapiiri motivoivat opiskelemaan, ja kouluun on paljon kivempi mennä ystävän kanssa kuin yksin. Harmittavan usein kiusattu joutuu pitkään kestäneen kiusaamisen johdosta vaihtamaan koulua. Olisi oikeudenmukaisempaa, jos kiusaaja joutuisi vaihtamaan koulua kiusatun sijasta. Kiusaamista on ja tulee varmasti valitettavasti aina olemaan. Meidän jokaisen tehtävä ja velvollisuus on reagoida sitä kohdatessamme ja asettaa kiusaaja vastuuseen teoistaan. – Kiitos.

Varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. – Seuraavaksi Julia Sevón, Sipoon nuorisovaltuusto.

Julia Sevón, Sipoon nuorisovaltuusto: Arvoisa puhemies! Olen edellisen puheenvuoron pitäjän kanssa täysin samaa mieltä. Maukkaalla kouluruualla tai viihtyisillä tiloilla voidaan tarjota vain puitteet hyvinvoinnille, mutta ne eivät itsessään takaa sitä, että nuoret viihtyisivät koulussa tai elämässään ylipäättänsä, sillä se, voimmeko me oikeasti hyvin, riippuu itsestämme ja varsinkin ihmisistä ympärillämme.

Jos koulussa kuulee jotakuta kutsuttavan homoksi, sanovat opettajat, ettei muita saa haukkua. Onko homo oikeasti haukkumasana? On tai ei, tämä on se viesti, joka yhteiskuntamme asenteista välittyy, ja tämä on se viesti, jonka nuoret oppivat jo ala-asteella. Jos me emme voi ilmaista itseämme ja kertoa mielipiteitämme, jos me emme voi olla oma itsemme koulussa tai edes vapaa-ajalla, voimmeko me silloin oikeasti voida hyvin?

Sen sijaan, että me käyttäisimme rahaa yksityiskohtien hiomiseen, pitää meidän keskittyä kokonaisuuteen. Sen sijaan, että me käyttäisimme aikaa siihen, että me mietimme, millä tekniikalla makaronilaatikko pitäisi koulussa valmistaa, pitää meidän keskittyä siihen, minkä takia nuoret oikeasti voivat huonosti, ja lähteä muuttamaan näitä asenteita ja ennakkoluuloja.

Varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. – Anna Siikavirta, Sompion koulu.

Anna Siikavirta, Sompion koulu: Arvoisa puhemies! On ilmeistä, että nuorten hyvinvointi on erittäin tärkeä asia. Vaikka se ei koostu kokonaan koulutuksesta, koulun ja siellä olevan henkilökunnan kautta on helpointa vaikuttaa nuoreen. Koulussa suuri osa nuorista kokee olevansa turvassa, eikä kynnys pyytää apua ongelmaan ole kovin korkea.

Keravalla toimii koulutuksellisen tasa-arvon ohjelma, Tasku, jonka tavoitteena on ennalta ehkäistä koulutuksellista eriytymistä, ehkäistä koulupudokkuutta, kehittää yhteistyökäytänteitä ja parantaa nuorten vanhempien osallistumismahdollisuutta. Kouluissa nuorisotyöntekijät tukevat nuoria koulunkäynnissä ja auttavat ratkomaan siihen liittyviä ongelmia. He tekevät yhteistyötä myös harrastustoiminnan tarjoajien, seurakunnan, nuorisopalvelujen, sosiaali- ja perhetyön kanssa. On tärkeää muodostaa nuorelle yhtenäinen tukiverkko, jolloin hän saa oikeanlaista apua oikeaan aikaan. Nuori ei vielä itse osaa etsiä apua ongelmiinsa ja tarvitsee ohjausta oikeaan suuntaan.

Opetus- ja kulttuuriministeriön antama rahallinen avustus tälle Tasku-ohjelmalle kuitenkin loppuu tämän vuoden aikana. Toivon, että kunnat huolehtivat hankkeen aikana kehitetyistä ja hyväksi todetuista toimintamalleista eivätkä ne katoa kouluista erillisen rahoituksen päätyttyä. – Kiitos.

Varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. – Oona Tammisto, Ehnroosin koulu.

Oona Tammisto, Ehnroosin koulu: Arvoisa puhemies! Vaalipuheissa monet tuovat esille koulutuksen tärkeyden tulevaisuudelle. Jotkut näistä samoista ihmisistä ovat nyt kovaa vauhtia heikentämässä suomalaista koulutusjärjestelmää. Miten on mahdollista, että yksi Euroopan köyhimmistä maista, Suomi, onnistui rakentamaan tasa-arvoisen ja kattavan koulutusjärjestelmän ja nyt yhdellä Euroopan varakkaimmista maista, sillä samalla Suomella, ei ole varaa ylläpitää sitä? Myös laman jälkeen talous lähti nousuun koulutukseen panostamisella. Kysymys on arvovalinnoista. Suomi vaurastui koulutuksella. Miten Suomi nyt vaurastuu koulutusta alas ajamalla?

Koulutuksen heikentäminen eriarvoistaa nuoria. Toisen asteen oppilaitoksille tulee paineita asettaa esimerkiksi lukukausimaksuja, jos rahaa laadukkaaseen koulutukseen ei ole tarpeeksi. Täten pienituloisten perheiden lapsilla ja nuorilla ei ole mahdollisuutta haluamaansa koulutukseen.

Tulevaisuutta tulee rakentaa osaamisella ja sillä, että kaikilla on yhtäläiset oikeudet haluamaansa koulutukseen ja sitä myöten työpaikkaan. Ei voi olla niin, että vain suurituloisten vanhempien lapsilla on siihen mahdollisuus. Vaikka jotkut ajattelevatkin, ettei se ole taloudellisesti kannattavaa, myös ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa tulee ajatella. Hyvinvointi, johon sisältyvät yhtäläiset oikeudet, kuuluu kaikille. Tämä ei toteudu tulevaisuudessa, jos koulutuksen mahdollisuus on vain harvojen nuorten erityisoikeus.

Suomen nousua innovaatioilla ylistetään. Samalla kuitenkin osaamista heikennetään suurilla leikkauksilla, jotka kohdistuvat koulutukseen ja opintotukeen. Tämä vaikuttaa erityisesti nuoriin, sillä he ovat tulevaisuuden Suomi. Ilman koulutusta työpaikka voi jäädä saamatta, mistä seuraa nuorisotyöttömyyttä, kaikista kalleinta työttömyyden muotoa. Meidän olisi yhdessä tehtävä työtä sen eteen, että meillä on hyvinvointivaltio myös tulevaisuudessa, sillä jos nuorisolla ei ole mahdollisuutta laadukkaaseen koulutukseen ja työhön, joka elättää, edessämme on vain yhteiskunnan polarisoitumista. Silloin Suomen nuoret eivät voi hyvin. – Kiitos.

Varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. – Haluan ilmoittaa teille, hyvät nuoret, että läsnäolollaan meitä ja teidän puheitanne kunnioittaa valtioneuvos Riitta Uosukainen, joka on saapunut lehterille. Hänellä on ollut suuri panos siihen, että Nuorten parlamentti on aikoinaan käynnistynyt. Kiitos siitä teille, arvoisa valtioneuvos.

Me jatkamme vielä. Teille on ilmoitettu, että tauko olisi puolelta, mutta kun nämä ovat niin hyviä puheita, niin me kuuntelemme ne puheenvuorot, jotka on pyydetty. – Seuraavaksi Milla Hanhikoski, Ylistaron yläaste.

Milla Hanhikoski, Ylistaron yläaste: Arvoisa puhemies! Mielestäni koulutus on Suomen tulevaisuus. Siksi nuoria pitäisi kannustaa opiskelemaan itselleen hyvä ammatti. Näin ei kuitenkaan ole, sillä opintotukia leikataan ja pieniä lähikouluja lopetetaan. Kalleus ja pitkät matkat vievät motivaatiota opiskelusta. Opetussuunnitelmiin pitäisi myös lisätä enemmän vapaaehtoisia työssäoppimisia, sillä niiden avulla nuoret saavat näkemystä siitä, mitä työelämä on, ja hyviä vaihtoehtoja työhön. Siten nuorten työttömyys ja turhat välivuodet vähentyisivät.

Minua huolestuttaa myös nuorten mielenterveys. Nuoret saavat liian vähän keskusteluapua ja terapiaa psyykkisiin ongelmiin, vaan saavat heti lääkkeitä. Myöskin pienten koulujen yhteisöllisyys ja hyvät opiskelumahdollisuudet voisivat auttaa nuoria pysymään terveempinä, sillä pienemmissä kouluissa nuoria kohdellaan yksilöinä toisin kuin isommissa yhteisöissä, joissa nuoret saattavat joskus jäädä huomioimatta ja mahdolliset ongelmat jäävät huomaamatta. – Kiitos.

Varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. – Ja vielä kolme puheenvuoroa. Pilvi Heikkilä Ähtärin yhteiskoulusta on seuraava.

Pilvi Heikkilä, Ähtärin yhteiskoulu: Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä puhutaan paljon säästämisestä ja leikkauksista, joiden avulla saataisiin Suomen talous kuntoon. Mielestäni nuorten asiat ovat sellaisia, joista ei voi säästää. Nuoruus on elämän tärkeintä aikaa, jolloin luodaan perusta koko loppuelämälle. Nuorilla pitää olla hyvä tukiverkosto ja mahdollisuus saada tukea omalta perheeltä, koululta, kuraattorilta, nuorisotyöntekijöiltä sekä monilta terveysalan asiantuntijoilta.

Kysymys kuuluukin, panostaako yhteiskunta tarpeeksi nuorten tukemiseen. Yhä suurempi osa nuorista on masentuneita, tai heillä on jonkinlaisia muita mielenterveysongelmia. Meidän pitäisi löytää keinoja, joiden avulla nämä ongelmat vähenisivät. Koska nuoret viettävät suuren osan päivästänsä koulussa, on sillä siten suuri vastuu ennalta ehkäisemisessä. Koulujen pitäisi olla aktiivisesti mukana oppilaiden elämässä ja, jos huomataan ongelmia, ohjata oppilas eteenpäin ja antaa tarvittavaa apua.

Viime vuosina peruskoululaisten yleiskunto on huonontunut, mikä heikentää henkistä hyvinvointia. Liikkumisesta tulisikin saada jokaiselle nuorelle jokapäiväinen tapa. Keinoja tähän voisivat olla esimerkiksi koululiikunnan lisääminen ja harrastamahdollisuuksien kehittäminen toiminnallisempaan suuntaan. Nuoria pitää vapaa-ajalla aktivoita itsenäiseen, yhteisölliseen toimintaan. Tällaisella toiminnalla myös passiivisemmat nuoret saataisiin mukaan.

Koska nuorissa on yhteiskunnan tulevaisuus, vetoan päättäjiin, jotta yhteiskunta ei säästäisi liikaa nuorten hyvinvoinnin tukemisessa.

Varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. – Oliver Pietilä, Lucina Hagmanin koulu.

Oliver Pietilä, Lucina Hagmanin koulu: Arvoisa puhemies! Nuorten hyvinvointi on turvallista perusarkea, johon kuuluu perhe, koulutus, ystävyysuhteet, harrastusmahdollisuudet ja turvallisuus. Nuorille pitäisi tarjota tasavertaiset mahdollisuudet hyvään arkeen vanhempien tulotasosta ja asuinpaikasta huolimatta.

Kouluruoka on arjen hyvinvoinnin tärkeä tekijä. Hyvinvointia edistävän kouluruuan pitäisi olla maittavaa, ravintorikasta, ja sitä pitäisi olla kaikille tarpeeksi. Tällöin nuoret jaksavat opiskella ahkerasti ja voivat yleisesti paremmin. Hyvän kouluruuan terveysvaikutukset heijastuvat myös tulevaisuuteen.

Meillä Kokkolassa kouluruuan taso on parantunut. Nuoret ovat itse olleet vaikuttamassa kaupunkimme kouluruokaan. Kouluruokaan ollaan yleisesti tyytyväisiä. Maakuntamme käyttää eniten lähiruokaa kouluruuassa koko Suomessa, jos on Maaseudun Tulevaisuutta uskominen. Meille keskipohjalaisille ruuan tuotanto lähellä on tärkeää, ja tieto siitä kasvattaa henkistä hyvinvointiamme. Suurissa yksiköissä tuotetaan ruokaa koko kunnan tarpeisiin. Me nuoret kyllä jaksamme vähän heikommallakin ruualla, mutta käykö tämä sama kunnallinen ruoka päiväkodista vanhainkotiin? Jos tie sydämeen käy vatsan kautta, niin miksei myös hyvinvointiin? – Kiitos.

Varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. – Ja vielä yksi puheenvuoro, Alina Takala, Jalasjärven yläaste, Kurikasta. – Olkaa hyvä.

Alina Takala, Jalasjärven yläaste: Arvoisa puhemies! Yhtenä nuorten hyvinvointiin vaikuttavista päätekijöistä koen kouluttautumismahdollisuuksien tasa-arvoisuuden. Koulutus on aina satsaus tulevaisuuden hyvinvointiin, koska koulutuksen avulla varmistamme paikkamme yhteiskunnassa.

Opintotuen leikkaukset johtavat pahimmillaan siihen, että nuori joutuu valitsemaan oman alansa taloudellisen pakon edessä, ei oman mielenkiintonsa mukaan. Tämän seurauksena työssäjaksaminen, työvihiytyvyys ja oman työn kehittämishalukkuus heikentyvät, mikä puolestaan johtaa mahdollisesti ennenaikaiseen työelämästä vetäytymiseen. – Kiitos.

Varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia teille kaikille. Ajankohtaiskeskustelulle varattu aika on nyt päättynyt. Kiitän teitä kaikkia oppilasedustajia mielenkiintoisista kannanotoista, ne olivat rohkeaa puhetta, ja nämä varmasti välittyvät nyt kansanedustajien tietoon, koska näistä jokainen löytyy netistä tulevaisuudessa. Todella hienoja puheenvuoroja.

Omasta ja koko eduskunnan puolesta toivotan teille oikein hyvää vointia ja hyvää elämää ja suojelusta monissa maailman tuulissa.

Seuraava täysistunto on tänään kello 12.00. Tällöin pidetään Nuorten parlamentin kyselytunti, jossa valtioneuvoston jäsenet ovat paikalla vastaamassa oppilasedustajien suullisiin kysymyksiin.

Tämä täysistunto on päättynyt.